Agatha Christie

Sanctuarul

Soția vicarului dădu colțul bisericii cu brațele pline de crizanteme. De ghetele ei solide se prinsese mult pământ din grădină şi câteva urme se aflau şi pe nasul ei, dar de asta ea nu avea câtuşi de puțin habar.

Se chinui puțin să deschidă poarta de la biserică, ce atârna ruginită, pe jumătate prinsă în balamale. O boare de vânt îi agită pălăria ponosită, făcând-o să-i şadă şi mai aiurea decât până atunci. „Mai du-te la naiba!" spuse Bunch.

Botezată de părinții săi optimişti Diana, doamna Harmon devenise Bunch la o vârstă timpurie pentru motive oarecum evidente şi numele îi rămase acesta încă de atunci. Strângând la piept crizantemele, se îndreptă spre cimitir şi de-acolo spre uşa bisericii.

Aerul de noiembrie era blând şi umed. Norii acopereau cerul, lăsând pete albastre ici şi colo. Înăuntru, biserica era întunecoasă şi rece; era încălzită doar în timpul slujbelor.

— Brrr! Se înfrigură Bunch. Mai bine aş termina repede cu asta. Nu vreau să mor de frig.

Cu repeziciune născută din obişnuință adună obiectele necesare: vaze, sticle, apă. „Aş fi vrut să fi avut crini" se gândi Bunch în sinea ei. „Mă obosesc crizantemele astea uscătive". Mâinile ei durdulii aşează florile în vase.

Agatha Christie

Sanctuarul

Soţia vicarului dădu colţul bisericii cu braţele pline de crizanteme. De ghetele ei solide se prinsese mult pământ din grădină şi câteva urme se aflau şi pe nasul ei, dar de asta ea nu avea câtuşi de puţin habar.

Se chinui puţin să deschidă poarta de la biserică, ce atârna ruginită, pe jumătate prinsă în balamale. O boare de vânt îi agită pălăria ponosită, făcând-o să-i şadă şi mai aiurea decât până atunci. „Mai du-te la naiba!” spuse Bunch.

Botezată de părinţii săi optimişti Diana, doamna Harmon devenise Bunch la o vârstă timpurie pentru motive oarecum evidente şi numele îi rămase acesta încă de atunci. Strângând la piept crizantemele, se îndreptă spre cimitir şi de-acolo spre uşa bisericii.

Aerul de noiembrie era blând şi umed. Norii acopereau cerul, lăsând pete albastre ici şi colo. Înăuntru, biserica era întunecoasă şi rece; era încălzită doar în timpul slujbelor.

— Brrr! Se înfrigură Bunch. Mai bine aş termina repede cu asta. Nu vreau să mor de frig.

Cu repeziciune născută din obişnuinţă adună obiectele necesare: vaze, sticle, apă. „Aş fi vrut să fi avut crini” se gândi Bunch în sinea ei. „Mă obosesc crizantemele astea uscăţive”. Mâinile ei durdulii aşează florile în vase.

Nu era nimic original sau artistic în aranjamente, deoarece Bunch Harmon în persoană nu era nici originală, nici nu avea simţ artistic, dar era unul obişnuit de casă,

plăcut. Ducând vasele cu grijă, Bunch păşi prin mijlocul bisericii, îndreptându-se spre altar. În momentul acela soarele ieşi dintre nori.

Lumina pătrundea prin fereastra dinspre răsărit, prevăzută cu un geam uşor colorat, mai ales în albastru şi roşu – darul unui membru bogat al parohiei din epoca victoriană. Efectul era aproape impresionant în neaşteptata sa opulenţă. „Ca bijuteriile „ se gândi Bunch. Deodată se opri, uitându-se uimită înainte. Pe treptele altarului se afla o formă întunecată ghemuită.

Lăsând cu grijă florile jos, Bunch se apropie de ea şi se aplecă deasupra-i. Un bărbat zăcea acolo, chircit tot. Bunch îngenunche lângă el şi, încet, cu precauţiune, îl întoarse cu faţa în sus. Îi luă pulsul – era slab, se pierdea, vorbind despre starea omului, aşa cum făcea şi paloarea aproape verzuie a feţei. Nu încăpea îndoială, se gândi Bunch, omul era pe moarte.

Era un bărbat de vreo 45 de ani, îmbrăcat într-un costum uzat. Dădu drumul mâinii lipsite de putere de la care luase pulsul şi se uită la cealaltă mână a omului. Aceasta părea încleştată pe inimă ca un pumn. Privindu-l mai îndeaproape observă că strângea în mână o compresă sau o batistă mare pe care o ţinea la piept. În jurul mâinii erau urmele unui lichid maroniu ce se uscase şi pe care Bunch îl luă drept sânge închegat. Bunch se ridică, încruntându-se.

Până atunci ochii omului fuseseră închişi, dar, în momentul acela, îi deschise deodată şi se uită fix la faţa femeii. Nu erau nici împăienjeniţi, nici tulburi. Păreau foarte vioi şi inteligenţi. Îşi mişcă buzele şi Bunch se aplecă să prindă cuvintele, sau mai bine zis, cuvântul. Rostise numai un singur cuvânt „Sanctuar”.

I se păru că vede un zâmbet foarte slab în timp ce pronunţa acest cuvânt. Nu era nici o îndoială în legătură cu el, pentru că, după o clipă, repetă „sanctuar”…

Apoi, cu un oftat slab, prelung, îşi închise din nou ochii. Din nou Bunch încercă să-i ia pulsul. Mai avea, dar acum

era mai slab şi tot mai rar. Se ridică în picioare hotărâtă.

— Nu te mişca, nici nu încerca să te mişti. Mă duc după ajutor.

Ochii bărbatului se redeschiseseră şi acum părea să-şi fixeze atenţia asupra luminii colorate care pătrundea prin fereastra de est. Murmură ceva ce Bunch nu prea înţelese. Se gândi, tresărind, că ar fi putut fi numele soţului ei.

— Julian? Întrebă ea. Ai venit aici după Julian?

Dar nu primi nici un răspuns. Omul zăcea cu ochii închişi, respirând încet, fără vlagă.

Bunch se întoarse şi ieşi repede din biserică. Se uită la ceas şi dădu din cap cu oarecare mulţumire. Doctorul Griffiths trebuia să fie încă la chirurgie. Era numai la câteva minute depărtare de biserică. Intră, fără să aştepte să bată sau să sune, trecând prin camera de aşteptare, direct în cabinetul medicului.

— Trebuie să veniţi imediat, spuse Bunch. Un om moare în biserică.

Câteva minute mai târziu, doctorul Griffiths se ridica din genunchi, după o sumară examinare.

— Putem să-l ducem de aici în casa parohială? L-aş putea consulta mai bine acolo – nu că i-ar folosi la ceva!

— Bineînţeles, răspunse Bunch. Mă duc înainte să pregătesc lucrurile. Să-i aduc pe Harper şi Jones, da? Să vă ajute să-l căraţi.

— Mulţumesc. Pot să telefonez de la casa parohială după o ambulanţă, dar mă tem că până vine…

Nu-şi termină fraza. Bunch spuse:

— Hemoragie internă?

Doctorul Griffiths încuviinţă. Mai adăugă:

— Cum naiba de a ajuns aici?

— Cred că trebuie să fi fost aici toată noaptea, fu de părere Bunch, gândindu-se: Harper deschide biserica dimineaţa şi se duce la lucru, dar, de obicei, nu intră în ea.

După vreo cinci minute, doctorul Griffiths puse receptorul la loc şi se întoarse în camera pentru micul dejun, unde

rănitul zăcea pe nişte pături aşezate în grabă pe sofa. Bunch tocmai lua un lighean cu apă şi se pregătea să iasă cu el, după ce doctorul îl examinase.

— Deci, asta-i, o anunţă Griffiths. Am trimis după o ambulanţă şi am anunţat poliţia.

Stătea încruntat, uitându-se la pacientul întins pe jos, cu ochii închişi. Mâna stângă i se mişca într-un fel nervos, spasmodic lângă coaste.

— A fost împuşcat, precizează Griffiths. Împuşcat foarte de aproape. Şi-a făcut batista ghemotoc şi şi-a băgat-o în rană ca să oprească sângerarea.

— După ce s-a întâmplat, ar fi putut să meargă mult? Întrebă Bunch.

— O, da, e foarte posibil. Se ştie că un om rănit mortal s-a ridicat şi a mers pe stradă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi, apoi, deodată, s-a prăbuşit, după cinci sau zece minute. Deci, se poate să nu fi fost împuşcat în biserică. O, nu! Trebuie să fi fost împuşcat la o oarecare depărtare. Desigur, s-ar fi putut sinucide, arunca revolverul şi s-ar fi împleticit, venind orbeşte către biserică. Nu prea înţeleg de ce s-a îndreptat spre biserică şi nu spre casa parohială.

— O, ştiu de ce, îl opri Bunch. A rostit: „Sanctuar”.

Doctorul se uită uimit la ea.

— Sanctuar?

— A venit Julian, anunţă Bunch, întorcându-şi capul, când auzi paşii soţului în hol. Julian! Vino aici!

Reverendul Julian Harmon intră în cameră. Purtarea sa rezervată, profesorală îl făcuse să pară, întotdeauna, mai bătrân decât era în realitate.

— Vai de mine! Exclamă Julian Harmon, privind uimit şi îngrijorat trusa chirurgicală şi trupul întins pe sofa.

Bunch îi relată, ca de obicei, în puţine cuvinte:

— Era în biserică, pe moarte. A fost împuşcat. Îl cunoşti, Julian? Mi s-a părut că ţi-a pronunţat numele.

Vicarul se apropie de sofa şi se uită la muribund:

— Bietul de el, spuse şi dădu din cap. Nu, nu-l cunosc. Sunt aproape sigur că nu l-am mai văzut niciodată.

În momentul acela, ochii muribundului se deschiseră încă o dată. Trecură de la medic la Julian Harmon şi de la acesta la soţia lui. Ochii îi rămaseră aţintiţi pe faţa lui Bunch. Griffiths înaintă.

— Dacă ne-aţi putea spune, întrebă el precipitat.

Dar cu ochii pironiţi asupra lui Bunch, omul spuse pe un ton slab: „Vă rog… Vă rog…” Şi apoi, cu un uşor tremur, îşi dădu sufletul...

Sergentul de poliţie Hayes îşi băgă creionul în gură şi întoarse pagina carnetului.

— Deci, asta-i tot ceea ce-mi puteţi spune, doamnă Harmon?

— Asta-i tot! Confirmă Bunch. Acestea sunt lucrurile din buzunarele hainei sale.

Pe o masă, lângă cotul sergentului Hayes se afla un portmoneu, un ceas vechi, cam uzat, cu iniţialele W. S. Şi un bilet de întors spre Londra. Nimic altceva.

— Aţi descoperit cine e? Întrebă Bunch.

— Un domn sau o doamnă Eccles a telefonat la poliţie. El este fratele ei, se pare. Pe nume Sandbourne. A fost de câtva timp, într-o stare proastă cu sănătatea şi nervii. Îi mergea şi mai rău de la o vreme. Alaltăieri a plecat şi nu s-a mai întors. A luat un pistol cu el.

— Şi a venit încoace să se împuşte cu el? Întrebă Bunch. De ce?

— Ştiţi, era deprimat…

Bunch îl întrerupse.

— Nu mă refer la asta. Ci la altceva, de ce aici?

Din moment ce sergentul Hayes, în mod evident,nu cunoştea răspunsul la asta,îi oferi unul colateral:

— A ajuns aici cu autobuzul 510.

— Bine, spuse Bunch din nou. Dar, de ce?

— Nu ştiu, doamnă Harmon, zise sergentul Hayes. Nu avem nici o mărturie. Dacă echilibrul său mental era

afectat…

Burich termină fraza în locul lui:

— Putea s-o facă oriunde. Dar, totuşi, mie mi se pare inutil să iei un autobuz până la o mică localitate din provincie ca aceasta. Nu cunoştea pe nimeni de pe aici? Chiar?

— Pe nimeni, după câte ştim până acum, zise sergentul Hayes. Tuşi ca un om stânjenit şi adăugă, în timp ce se ridica în picioare: S-ar putea ca un domn sau o doamnă Eccles să vină să vă viziteze, doamnă, dacă nu vă supără.

— Sigur că nu mă supără, îl asigură Bunch. E foarte firesc. Aş vrea numai să le pot spune ceva.

— De acum plec, o anunţă sergentul Hayes.

— Sunt atât de mulţumită că n-a fost crimă, spuse Bunch, conducându-l la uşa din faţă.

O maşină se oprise la poarta casei parohiale. Uitându-se la ea, sergentul Hayes remarcă:

— Doamnă, se pare că domnul şi doamna Eccles vin chiar acum să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Bunch se pregăti sufleteşte să reziste la ceea ce, simţea ea, părea să fie o încercare cam dificilă. „Totuşi, se gândi, pot să-l chem oricând pe Julian să mă ajute. Un preot este de mare ajutor când oamenii sunt în doliu.”

Bunch nu ar fi putut spune exact cum s-ar fi aşteptat să arate domnul şi doamna Eccles, dar era conştientă, când îi întâmpină, că ceva o surprindea la ei. Domnul Eccles era un bărbat solid, înfloritor, a cărui fire n-ar fi putut fi decât veselă şi glumeaţă. Doamna Eccles părea puţin plinuţă. Avea o gură mică, strânsă pungă, ca de om meschin; vocea ei era subţire, piţigăiată.

— A fost un şoc teribil, doamnă Harmon, dacă vă puteţi imagina, spuse aceasta.

— O, ştiu, recunoscu Bunch. Trebuie să fi fost. Vă rog luaţi loc. Pot să vă ofer, da, poate e puţin prea devreme pentru ceai…

Domnul Eccles refuză dând din mâna sa masivă.

— Nu, nu, nu vă deranjaţi pentru noi. Sunteţi foarte bună, vă mulţumesc. Vroiam doar să… Ei bine… Ce-a spus bietul William şi chestii de astea, ştiţi?

— A fost mult timp în străinătate, interveni doamna Eccles şi cred că trebuie să fi trăit nişte evenimente neplăcute. De când s-a întors acasă a fost foarte liniştit şi deprimat. Spunea că nu merită să trăieşti în lumea asta şi că nu mai avea nimic de aşteptat de la ea. Bietul Bill, întotdeauna a fost un om posomorât.

Bunch îi privi, pentru câteva clipe, fără să vorbească.

— A luat revolverul soţului meu, aşa a făcut, continuă doamna Eccles. Fără ca noi să ştim. Apoi, se pare, c-a venit aici cu autobuzul. Mi se pare c-a fost foarte frumos din partea lui… Că n-a vrut s-o facă în casa noastră.

— Bietul băiat, bietul băiat, spuse domnul Eccles, oftând. Nu se face să-l judecăm.

Urmă o altă scurtă pauză, după care domnul Eccles întrebă:

— A lăsat vreun mesaj? Ultime cuvinte, ceva de genul acesta?

Ochii lui strălucitori şi mari o cercetau îndeaproape pe Bunch. Şi doamna Eccles se aplecă în faţă, nerăbdătoare după un răspuns.

— Nu, rosti Bunch calmă. A intrat în biserică, când era pe moarte, pentru sanctuar.

Doamna Eccles spuse pe un ton uimit:

— Sanctuar? Nu cred că…

Domnul Eccles o întrerupse.

— Locul sfânt; draga mea, zise el nerăbdător. Asta vrea să spună soţia vicarului. Este un păcat – sinuciderea, ştii. Cred că vroia să se spovedească.

— A încercat să spună ceva chiar înainte de a muri, le povesti Bunch. A început cu, „vă rog”, dar n-a putut să mai continue.

Doamna Eccles şi-a dus batista la ochi şi a smiorcăit:

— O, doamne, e teribil de trist, nu-i aşa?

— Haide, haide, Pam, o potoli soţul. Nu pune la inimă. N-ai cum să împiedici lucrurile astea. Bietul Willie. Oricum, acum s-a liniştit. Bine, vă mulţumim foarte mult, doamnă Harmon. Sper că nu v-am deranjat. Ştim că soţia unui vicar este o femeie ocupată.

Au dat mâna cu ea şi apoi familia Eccles s-a întors deodată, ca să întrebe:

— O, da, mai e un lucru. Credem că haina lui a rămas aici, nu-i aşa?

— Haina lui? Se încruntă Bunch.

Doamna Eccles spuse:

— Am dori toate lucrurile lui, ştiţi, din sentimentalism.

— A avut un ceas, un portmoneu şi un bilet de cale ferată în buzunare, zise Bunch. I le-am dat sergentului Hayes.

— Atunci, totul e în regulă, declară domnul Eccles. Ni le va de el, cred. Actele lui trebuie să fie în portmoneu.

— Era o bancnotă de o liră, precizează Bunch. Nimic mai mult!

— Nici un fel de scrisori? Nimic de genul ăsta?

Bunch neagă.

— Bine, vă mulţumim din nou, doamnă Harmon. Haina pe care o purta, poate că e tot la sergent, nu?

Bunch se încruntă, făcând un efort să-şi amintească.

— Nu, spuse ea. Nu cred… Ia să văd. Doctorul şi cu mine i-am scos haina ca să-i examineze rana. Se uită, în trecere, prin cameră. Trebuie s-o fi dus sus cu prosoapele şi ligheanul.

— Doamnă Harmon, dacă nu vă supăraţi, aţi putea… Am vrea haina lui, ştiţi, ultimul lucru pe care l-a purtat. Soţia mea e o fire foarte sentimentală!

— Desigur, încuviinţă Bunch. Aţi dori s-o curăţ mai întâi? Mă tem că e cam… Pătată.

— O, nu, nu, nu, asta nu contează. Bunch se încruntă.

— Mă întreb unde… Scuzaţi-mă o clipă!

Se duse sus şi după câteva minute se reîntoarse.

— Îmi pare tare rău, spuse ea gâfâind, servitoarea trebuie s-o fi pus laolaltă cu alte lucruri pe care le-am dat la curăţat. Mi-a luat o mulţime de timp s-o găsesc. Poftiţi! Să vi-o împachetez?

Fără să ţină seama de protestele lor, ea o împachetă; apoi îşi luară, din nou, la revedere şi soţii Eccles plecară.

Bunch traversă încet holul şi intră în bibliotecă. Reverendul Julian Harmon îşi ridică privirea şi faţa i se lumină. Scria o predică şi se temea că se îndepărtase de la subiect din cauza interesului pentru relaţiile politice dintre Iudeea şi Persia, în timpul domniei lui Cirus*1.

— Da, dragă, o întrebă el afectuos.

— Julian, ce e un sanctuar, în mod exact?

Julian Harmon, încântat, îşi puse deoparte hârtiile cu predica.

— Ei bine, începu el, în templele romane şi greceşti, sanctuar se folosea pentru „cella” unde era statuia zeului. Cuvântul latin pentru altar, „ara” înseamnă protecţie. Continuă în maniera asta doctă. În anul 399 e.n., dreptul la sanctuar în bisericile creştine a fost, în cele din urmă, recunoscut în mod definitiv. Prima menţiune a dreptului la un sanctuar în Anglia se află în Codul de legi publicat de Ethelbert în anul şase sute…

Câtva timp vorbi tot astfel, în manieră de expozeu, dar era, adesea, încurcat de cum recepţiona soţia lui informaţiile sale de erudit.

— Dragă, îl opri ea. Eşti un scump.

Aplecându-se, îl sărută pe vârful nasului. Julian se simţi în pielea unui câine care fusese felicitat pentru că îi reuşise o figură de dresaj.

— Familia Eccles a fost aici, îl informă Bunch.

Vicarul se încruntă.

— Familia Eccles? Nu-mi prea amintesc.

— Nu-i cunoşti. Sunt sora şi cumnatul omului din biserică.

— Draga mea, trebuia să mă fi chemat.

— N-a fost nevoie, îl asigură Bunch. Nu căutau consolare. Acum stau şi mă întreb… Se încruntă. Dacă-ţi las mâine un vas de Jena cu mâncare în cuptor, crezi că o să te descurci Julian? Cred că am să mă duc până la Londra după cumpărături.

— Cumpărături? Soţul se uită descumpănit la ea. Te gândeşti la vreo barcă, iaht sau ceva de genul ăsta?

Bunch râse.

— Nu, dragă. E o zi în care se vând convenabil albituri la magazinul „Burrows and Portman”. Ştii, cearşafuri, feţe de masă, prosoape şi cârpe de bucătărie. Ce să mă fac cu cârpele astea de bucătărie care se rup întruna. După aceea, adăugă, pe gânduri, am să trec să o văd pe mătuşa Jane.

Acea doamnă în vârstă, blândă, Miss Jane Marple, tocmai se bucura de plăcerile oferite de metropolă, instalată de vreo două săptămâni, confortabil, în apartamentul nepotului ei.

— Ce drăguţ din partea lui Raymond, murmură ea. El şi cu Joan au plecat în America pentru 14 zile şi au insistat să vin aici şi să mă distrez. Şi acum, dragă Bunch, spune-mi, te rog, ce te preocupă.

Bunch era fina favorită a lui Miss Marple şi bătrâna doamnă o privi cu mare afecţiune cum ea îşi împinse mai pe spate cea mai bună pălărie de fetru, începându-şi povestirea.

Relatarea lui Bunch a fost concisă şi clară. Miss Marple încuviinţă din cap când Bunch termină.

— Înţeleg, zise ea. Da, înţeleg.

— De aceea am simţit că trebuia să te văd, o asigură Bunch. După cum ştii, eu nefiind prea deşteaptă…

— Dar, draga mea, eşti deşteaptă.

— Nu, nu sunt. Nu la fel de inteligentă ca Julian.

— Sigur că Julian are o inteligenţă foarte deosebită, spuse Miss Marple.

— Asta e, conchise Bunch. Julian are minte, dar, pe de altă parte, eu am simţurile mele.

— Ai foarte mult bun simţ, Bunch, şi eşti foarte inteligentă.

— Ştii, nu prea îmi dau seama ce ar trebui să fac. Nu pot să-i cer lui Julian pentru că, ei bine, mă înţelegi, Julian face atâta caz de corectitudine…

Această afirmaţie păru să fie înţeleasă perfect de Miss Marple, care-i spuse:

— Dragă, ştiu ce vrei să spui. Noi, femeile… Suntem altfel. Şi continuă: mi-ai povestit ce s-a întâmplat Bunch, dar aş vrea să cunosc întâi, exact, ceea ce crezi tu.

— Totul e de-a-ndoaselea, se plânse Bunch. Omul care era acolo, pe moarte, în biserică ştia totul despre sanctuar. A spus-o întocmai ca Julian, mă refer la faptul că era unul citit, educat. Şi dacă se împuşcase, nu s-ar fi târât, apoi, până la biserică pentru a spune „sanctuar”. Sanctuar înseamnă că eşti urmărit şi când intri într-o biserică eşti în siguranţă. Urmăritorii tăi nu se mai pot atinge de tine. Într-o vreme, nici legea nu-ţi putea face nimic.

Se uita întrebătoare la Miss Marple. Aceasta îi dădu dreptate. Bunch continuă:

— Oamenii aceia, familia Eccles, erau alt soi: ignoranţi şi grosolani. Şi mai e un lucru. Ceasul acela – ceasul mortului. Purta iniţialele W. S. Pe spate. Dar înăuntru – l-am deschis – era scris foarte mic: „Lui Walter de la tatăl său” şi o dată. Walter. Dar cei doi Eccles vorbeau despre el tot timpul ca despre William sau Bill.

Miss Marple părea pregătită să intervină, dar Bunch se repezi cu precizarea:

— O, ştiu că nu ţi se spune întotdeauna pe numele cu care ai fost botezat. Adică, înţeleg că ai fi putut fi botezat William şi numit „Porgy” sau „Carrots”. Sau altfel. Dar sora ta nu ţi-ar zice William ori Bill dacă numele tău era Walter.

— Vrei să zici că nu era sora lui?

— Sunt aproape sigură că nu era soră cu el. Erau oribili, amândoi. Au venit la casa parohială să-i ia lucrurile şi să afle dacă spusese ceva înainte de a muri. Când le-am confirmat

că n-o făcuse am observat o uşurare pe feţele lor. În sinea mea cred că Eccles l-a împuşcat, termină Bunch.

— Crimă? Întrebă Miss Marple.

— Da, zise Bunch. Crimă. De aceea am venit la tine, draga mea.

Afirmaţia lui Bunch ar fi putut părea nepotrivită unui ascultător neavizat, dar, în anumite cercuri, Miss Marple avea reputaţia de a trata cazuri criminalistice.

— A spus „vă rog” către mine, înainte de a muri, adăugă Bunch. Dorea să fac ceva pentru el. Partea proastă e că n-am idee ce anume!

Miss Marple rămase pe gânduri câteva clipe după care se concentră asupra aceluiaşi aspect ce o preocupase deja pe Bunch.

— Dar de ce a venit tocmai acolo? Întrebă ea.

— Te gândeşti, zise Bunch, că, dacă doreşti un sanctuar, ai putea intra într-o biserică de oriunde. Nu e nevoie să iei un autobuz, care merge numai de patru ori pe zi, pentru a ajunge într-un loc retras ca al nostru!

— Trebuie să fi venit acolo în mod special, se gândi Miss Marple. Trebuie să fi venit să vadă pe cineva. Chipping Clegghorn e o localitate micuţă, Bunch. Sunt sigură că ai idee pe cine venise să vadă!

Bunch îi trecu în revistă în gând pe locuitorii satului său, înainte de a da din cap, plină de îndoială, că nu era sigură.

— De fapt, spuse ea, putea fi oricine.

— N-a menţionat niciodată vreun nume?

— A spus Julian, sau mi s-a părut că a spus Julian. Ar putea fi Julia, cred. După câte cunosc, nu trăieşte nimeni cu numele de Julia în Chipping Clegghorn.

Strânse puţin ochii în timp ce încerca să-şi rememoreze scena. Bărbatul zăcând acolo pe treptele altarului. Razele soarelui pătrunzând prin fereastra cu bijuteriile ei de lumină roşie şi albastră.

— Bijuterii*2, spuse Miss Marple, cufundată în gânduri.

— Acum ajung, o întrerupse Bunch din reverie, la cel mai important lucru din toate. Motivul pentru care am venit, de fapt, astăzi, aici. Ştii, familia Eccles a făcut mare caz să le dau haina lui. Am scos-o când doctorul l-a examinat. Era o haină veche, ponosită, nu exista nici o raţiune pentru care ei să fi vrut s-o aibă. Pretindeau că din sentimentalism, dar asta e o prostie.

Oricum, m-am dus sus s-o caut şi, în timp ce urcam scările, mi-am reamintit cum el a făcut un fel de gest cu mâna, ca şi cum se căuta prin haină. Aşa că, atunci când am luat haina, am studiat-o cu foarte multă atenţie şi am observat că, într-un loc, căptuşeala fusese cusută la loc cu aţă de altă culoare. Am descusut-o şi am găsit înăuntru o bucăţică de hârtie. Am scos-o şi am cusut căptuşeala frumos, cu aţă potrivită. Am fost grijulie şi nu prea cred că familia Eccles o să-şi dea seama că eu am făcut-o. Eu nu cred, dar nu pot fi sigură. După aceea, am coborât cu haina şi mi-am cerut scuze pentru întârziere.

— Şi bucata de hârtie? Întrebă Miss Marple.

Bunch îşi deschise geanta.

— Nu i-am arătat-o lui Julian, spuse ea pentru că el ar fi fost de părere că eu ar fi trebuit să Ie-o dau celor doi Eccles. Dar m-am gândit că ar fi mai bine să ţi-o aduc ţie.

— Un tichet de bagaje, anunţă Miss Marple, uitându-se la ea. Gara Paddington.

— El avea un bilet de întoarcere către Paddington, în buzunar,spuse Bunch.

Ochii celor două femei se întâlniră.

— Asta reclamă acţiune, spuse repezit Miss Marple. Dar cred c-ar fi necesară multă prudenţă. Ai observat cumva, dragă Bunch, dacă te urmărea cineva când ai venit azi la Londra?

— Să fiu urmărită! Exclamă Bunch. Doar nu crezi…

— Ba cred că e posibil, întări Miss Marple. Când orice este posibil, ar trebui să ne luăm măsuri de precauţie. Se ridică cu o mişcare rapidă. Ai venit cu pretextul de-a te duce după

cumpărături. De aceea, cred că lucrul cel mai bun de făcut este să plecăm după ele. Dar înainte de a porni, trebuie să facem vreo două mici aranjamente. Nu cred, adăugă Miss Marple pe gânduri, că voi avea nevoie chiar acum de haina mea de stofă cu picăţele şi guler de castor.

După vreo oră şi jumătate cele două doamne, îmbrăcate în ce aveau mai prost şi mai ponosit, dar ţinând amândouă pachete cu albituri pentru casă abia cumpărate, se aşezară la un mic restaurant retras, numit „The Apple Bough” pentru a-şi reface forţele cu o friptură şi un pudding cu rinichi, urmate de tartă cu mere şi cremă făcute din ouă şi lapte.

— Într-adevăr, prosoape de faţă de calitatea celor dinainte de război, spuse gâfâind Miss Marple. Şi cu un „J” pe ele. Ce bine îmi pare că pe soţia lui Raymond o cheamă Joan. Am să le pun deoparte până când o să aibă, cu adevărat, nevoie de ele şi atunci i le voi da ei, dacă mă ţin mai mult cele vechi.

— Aveam, într-adevăr, nevoie de cârpe de bucătărie, spuse Bunch. Şi-au fost foarte ieftine, deşi nu la fel ca acelea pe care femeia aia cu părul roşcat a reuşit să mi le smulgă.

O tânără elegantă, cu ruj aplicat din abundenţă pe buze, intră în momentul acela în „The Apple Bough”. După ce se uită vag împrejur, pentru o clipă sau două, se îndreptă grăbită spre masa lor. Aşează un plic lângă cotul lui Miss Marple.

— Poftim, domnişoară, spuse ea iute.

— O, mulţumesc Gladys, spuse Miss Marple. Îţi mulţumesc foarte mult. Eşti aşa de drăguţă.

— Îmi face întotdeauna plăcere să vă servesc, o asigură Gladys. Ernie îmi spune mereu: „Tot ce ştii mai bine ai învăţat de la Miss Marple aceea a ta, cât ai fost în serviciul ei” şi-mi face întotdeauna plăcere să vă servesc.

— E o fată atât de bună, zise Miss Marple când Gladys se îndepărtă. Tot timpul aşa de bună şi îndatoritoare.

Se uită în plic şi apoi i-l dădu lui Bunch.

— Acum fi foarte prevăzătoare dragă, o avertiză ea. Apropo, mai e încă inspectorul acela drăguţ la Melchester?

— Nu ştiu, cred că da.

— Bine, dacă nu, o asigură Miss Marple gânditoare, îl pot suna oricând pe inspectorul şef. Cred că-şi va aduce aminte de mine.

— Fii sigură de asta! Toţi îşi aduc aminte, de tine. Eşti pur şi simplu unică! Exclamă Bunch.

Se ridică.

Ajunsă la Paddington, Bunch se duse la biroul de bagaje şi arătă tichetul. Câteva clipe mai târziu, un geamantan vechi şi cam uzat îi fu înmânat şi, luându-l cu ea, se îndreptă spre peron.

Călătoria spre casă a decurs normal. Bunch se ridică atunci când trenul se apropie de Chipping Clegghorn şi apucă valiza cea veche. Tocmai coborâse din vagon, când un bărbat, alergând pe peron i-o smulse, deodată, din mână şi fugi cu ea.

— Opriţi-l! Strigă Bunch. Opriţi-l, opriţi-l! Mi-a furat valiza!

Controlorul de bilete care, la această gară rurală, era un om cam molâu, abia începuse să spună: „Hei, ascultă, nu poţi face asta…”, când o lovitură precisă aplicată în piept îl împinse într-o parte şi omul cu valiza ieşi din gară. Se îndreptă spre o maşină care-l aştepta. Aruncând valiza înăuntru, era pe punctul de-a se urca şi el, dar înainte de-a putea face vreo mişcare, o mână îl apucă de umăr şi vocea inspectorului de poliţie Abel răsună:

— Ia ascultă, ce înseamnă toate astea?

Bunch sosi gâfâind din gară.

— Mi-a smuls valiza. Tocmai coborâsem cu ea din tren.

— Prostii, spuse bărbatul. Nu ştiu ce vrea să zică doamna asta. E valiza mea. Eu tocmai am coborât cu ea din tren.

Se uită la Bunch cu o privire bovină, inexpresivă. Nimeni n-ar fi ghicit că inspectorul de poliţie Abel şi doamna Harmon petrecuseră timp îndelungat în orele libere ale

inspectorului, discutând despre meritele respective ale îngrăşămintelor şi chimicalelor pentru tufele de trandafiri.

— Doamnă, spuneţi că aceasta este valiza dumneavoastră? Întrebă inspectorul de poliţie Abel.

— Da, categoric!

— Şi dumneata, domnule?

— Eu zic că asta-i valiza mea.

Bărbatul era înalt, brunet şi bine îmbrăcat cu o voce afectată şi care-şi dădea aere. O voce feminină din maşină interveni:

— Da bineînţeles că-i valiza ta, Edwin. Nu ştiu ce vrea să zică femeia asta.

— Trebuie să clarificăm, stabili inspectorul de poliţie Abel. Dacă este valiza dumneavoastră doamnă, spuneţi-mi ce conţine?

— Haine, răspunse Bunch:o haină lungă în picăţele cu un guler de castor, două jachete de lână şi o pereche de pantofi.

— Da, e destul de clar, constată inspectorul de poliţie Abel. Se întoarse către celălalt.

— Sunt costumier la teatru, spuse tipul cel brunet dându-şi importanţă. Această valiză conţine recuzita ce aparţine teatrului pe care am adus-o aici pentru spectacolul unor amatori.

— E-n regulă, domnule, spuse inspectorul de poliţie Abel. Atunci să ne uităm înăuntru şi să vedem, nu-i aşa? Putem merge la poliţie sau, dacă vă grăbiţi, ducem valiza înapoi la gară şi-o deschidem acolo.

— Îmi convine, încuviinţă brunetul. Mă numesc Moss, de fapt Edwin Moss.

Poliţistul, ţinând valiza, se întoarse la gară.

— O ducem la mesagerie, George, îi spuse impiegatului.

Inspectorul de poliţie Abel puse valiza pe tejgheaua oficiului de mesagerie şi apăsă pe încuietoare. Valiza se deschise. Bunch şi domnul Edwin Moss stăteau de o parte şi de alta a poliţistului, uitându-se răzbunător unul la altul.

— Ah! Exclamă Abel când fu ridicat capacul.

Înăuntru, îndoită cu grijă se afla o haină lungă de stofă cam uzată cu un guler din blană de castor. Mai erau două pulovere din lână şi o pereche de pantofi fără toc.

— Exact cum aţi spus, doamnă, zise satisfăcut poliţistul, întorcându-se spre Bunch. Nimeni n-ar fi putut zice că domnul Edwin Moss a pus ceva la cale. Regretul şi scuzele sale au fost magnifice:

— Îmi cer scuze, zise el. Vă rog să primiţi scuzele mele. Credeţi-mă, doamnă dragă, când vă spun cât de rău îmi pare. Purtarea mea a fost lipsită de orice scuză, pur şi simplu de neiertat. Se uită la ceas. Acum trebuie să mă grăbesc. Probabil valiza mea a rămas în tren. Ridicându-şi încă o dată pălăria, îi spuse mieros lui Bunch: mii de scuze şi ieşi în grabă din mesagerie.

— Ai de gând să-l laşi să-ţi scape? Îl întrebă Bunch conspirativ pe inspectorul de poliţie Abel.

Acesta din urmă îi făcu încet cu ochiul.

— N-o să ajungă prea departe, doamnă, o asigură el. Adică, n-o să ajungă departe neobservat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— O! Făcu Bunch uşurată.

— Doamna aceea bătrână a telefonat, spuse Abel, cea care a fost aici acum câţiva ani. E deşteaptă, nu-i aşa? A fost o întreagă vânzoleală toată ziua. Nu m-aş mira dacă sergentul sau inspectorul şef n-o să treacă pe la dumneavoastră mâine dimineaţă.

Inspectorul şef fu cel care veni, pe nume Craddock, de care Miss Marple îşi amintea. O salută pe Bunch cu un zâmbet, ca pe o veche prietenă.

— Din nou crimă în Chipping Clegghorn, spuse el vesel. Nu duceţi lipsă de senzaţie aici, nu-i aşa, doamnă Harmon?

— M-aş putea lipsi de aşa ceva, răspunse Bunch. Aţi venit să-mi puneţi întrebări sau îmi povestiţi altceva în schimb?

— Întâi, am să vă spun unele lucruri, îi explică inspectorul. Pentru început, domnul şi doamna Eccles sunt de câtva

timp sub supravegherea noastră. Avem motive să credem că au avut legătură cu mai multe jafuri în partea asta a lumii. Apoi, deşi doamna Eccles are un frate pe nume Sandbourne, ce s-a întors recent din străinătate, bărbatul muribund, pe care l-aţi găsit ieri în biserică, nu era în mod sigur Sandbourne.

— Ştiam că nu e, spuse Bunch. De fapt numele lui era Walter nu William.

Inspectorul dădu aprobator din cap.

— El se numea Walter St. John şi a scăpat acum 48 de ore din închisoarea Charrington.

— Desigur, îşi spuse Bunch ca pentru ea, el era urmărit de justiţie şi s-a dus spre sanctuar. Apoi întrebă: ce făcuse?

— Trebuie să mă întorc cu mult timp în urmă. E o poveste complicată. În urmă cu mulţi ani a existat o anume dansatoare care avea numere în music-hall-uri. Nu cred c-aţi auzit vreodată de ea, dar se specializase într-o poveste de sorginte arabă, „Aladin în peştera bijuteriilor". Purta strasuri şi nimic altceva.

Nu era, cred, o dansatoare grozavă, în schimb era atractivă. Oricum, o anumită personalitate regal-asiatică se îndrăgostise de ea nebuneşte. Printre alte lucruri, i-a dăruit un magnific colier din smaralde.

— Bijuteriile strămoşeşti ale unui rajah? Murmură Bunch uluită.

Inspectorul Craddock tuşi.

— Da, o versiune oarecum mai modernă,doamnă Harmon. Legătura n-a durat foarte mult, s-a terminat când atenţia nobilului nostru a fost atrasă de un anumit star de cinema ale cărei cereri nu erau chiar atât de modeste.

Zobeida, ca să-i spunem dansatoarei pe numele ei de scenă, îşi păstră colierul dar, cum era de aşteptat, acesta i-a fost furat. A dispărut din cabina ei de la teatru şi în mintea autorităţilor a domnit suspiciunea că ea însăşi ar fi pus la cale furtul acestuia. Asemenea lucruri s-au cunoscut din

publicitatea care li s-a făcut sau din motive mai puţin cinstite.

Colierul n-a fost niciodată recuperat, dar în timpul investigaţiei, atenţia poliţiei a fost atrasă de acest om, Walter St. John. Era un bărbat educat şi de familie bună care cam decăzuse, aşa că el se angajase ca bijutier la o firmă puţin cunoscută, suspectată de a juca rolul de paravan pentru furturile de bijuterii.

S-a dovedit că acest colier trecuse prin mâinile sale. Totuşi, el a fost, în cele din urmă, judecat, condamnat şi trimis la închisoare în legătură cu furtul altor bijuterii. Nu mai avea foarte mult timp de ispăşit pedeapsa, aşa încât evadarea lui a fost oarecum o surpriză.

— Dar de ce a venit aici? Întrebă Bunch.

— Şi noi am vrea foarte mult să ştim asta, doamnă Harmon. Luându-i urmele, se pare că s-a dus, mai întâi, la Londra. Nu a vizitat pe niciunul din vechii lui asociaţi, ci o femeie în vârstă, o doamnă Jacobs, care fusese mai înainte o cabinieră la teatru. Ea nu a vrut să ne spună un cuvânt pentru ce motiv a venit el, dar, potrivit altor locatari din casă, a plecat cu o valiză.

— Înţeleg, spuse Bunch. A lăsat-o la oficiul de bagaje din Paddington şi apoi a venit încoace.

— În timpul acesta, spuse inspectorul Craddock, familia Eccles şi omul care îşi zice Edwin Moss erau pe urmele sale. Ei vroiau valiza aceea. L-au văzut urcându-se în autobuz. Trebuie să fi mers cu maşina înaintea lui şi să-l fi aşteptat când a coborât din autobuz.

— Şi a fost ucis? Întrebă Bunch.

— Da, spuse Craddock. A fost împuşcat. Cu revolverul lui Eccles, dar cred mai degrabă că Moss e ucigaşul. Acum, doamnă Harmon, ceea ce dorim noi să aflăm este unde se află valiza pe care Walter St. John a depus-o, de fapt, la gara Paddington?

Bunch zâmbi.

— Îmi închipui că mătuşa Jane a şi luat-o deja, zise ea. Vreau să spun Miss Marple. Iată care a fost planul ei: a trimis o fostă servitoare de-a ei cu o valiză în care-şi pusese lucruri de-ale sale la mesageria din Paddington şi noi am schimbat între noi tichetele. Eu am luat valiza ei şi-am venit cu ea în tren. Ea părea să se aştepte ca cineva să încerce să mi-o fure.

Acum a fost rândul inspectorului Craddock să zâmbească.

— Aşa mi-a şi zis când a telefonat. Mă duc cu maşina la Londra s-o văd. Doriţi să veniţi, doamnă Harmon?

— Ei bine, zise Bunch, cântărind lucrurile. De fapt, este o ocazie foarte fericită. M-a durut un dinte noaptea trecută, aşa încât ar trebui să mă duc la Londra la dentist, nu-i aşa?

— Absolut, spuse inspectorul Craddock.

Miss Marple se uită de la Craddock la faţa nerăbdătoare a lui Bunch Harmon. Valiza se afla pe masă.

— Sigur că n-am deschis-o, îi asigură bătrâna doamnă. Nu m-am gândit să fac aşa ceva până nu vine cineva oficial. Şi apoi, adăugă ea cu un zâmbet ce ascundea o modestie afectată de tip victorian: e închisă!

— Aţi vrea să ghiciţi ce e înăuntru, Miss Marple? Întrebă inspectorul:

— Îmi imaginez, zise Miss Marple, că sunt costumele de teatru ale Zobeidei. Doriţi o daltă, inspectore?

Dalta dădu imediat rezultate. Amândouă femeile exclamară uimite când capacul fu ridicat. Lumina soarelui, care pătrundea prin fereastră, făcea să strălucească ceea ce părea o comoară inestimabilă de bijuterii scânteietoare, roşii, albastre, verzi, portocalii.

— Peştera lui Aladin, spuse Miss Marple. Bijuteriile lucitoare pe care le purta fata când dansa.

— Ah, zise inspectorul Craddock. Bine, dar ce e aşa de preţios la asta, când te gândeşti că un om a fost omorât pentru ca să i se ia valiza?

— Cred că a fost o fată şireată, spuse Miss Marple gânditoare. A murit, nu-i aşa, inspectore?

— Da, a murit acum trei ani.

— A avut acel colier din smaralde foarte preţioase, se gândi cu glas tare Miss Marple. A dat să i se scoată pietrele preţioase din montura lor şi le-a fixat pe ici, pe colo, pe costumul ei da teatru, unde toţi le considerau drept simple strasuri colorate. Apoi, a dat să i se facă o copie a colierului adevărat şi, bineînţeles, asta a fost furată. Nu e de mirare că nu a apărut niciodată pe piaţă. Curând, hoţul şi-a dat seama că pietrele erau false.

— Iată un plic, anunţă Bunch, dând la o parte unele pietre strălucitoare.

Inspectorul Craddock îl luă şi scoase din el două hârtii care păreau oficiale. Citi cu glas tare:

— Certificat de căsătorie între Walter Edmund St. John şi Mary Moss". Acesta era numele real al Zobeidei.

— Deci erau căsătoriţi, spuse Miss Marple. Înţeleg!

— Şi cealaltă hârtie? Întrebă Bunch.

— Un certificat de naştere a unei fetiţe Jewel.

— Jewel? Strigă Bunch. Deci, aşa! Jewel! Jill! Asta-i! Acum înţeleg de ce a venit la Chipping Clegghorn… E ceea ce a încercat să-mi spună: Jewel. Familia Mundy, îi ştiţi de la Laburnum Cottage. Îngrijeau de fetiţa cuiva. Ţin mult la ea. Le-a fost ca o nepoată. Da, îmi amintesc acum că numele ei e Jewel, numai că, bineînţeles, o strigă Jill.

Doamna Mundy a avut o congestie cerebrală acum o săptămână şi bătrânul e foarte bolnav de pneumonie. Urmau să fie amândoi internaţi. Mi-am dat toată silinţa să găsesc undeva o familie pentru Jill. Nu vroiau să fie dusă la un cămin.

Cred că tatăl ei a auzit de astea în închisoare, a reuşit să evadeze, să ia valiza de la bătrâna cabinieră la care el sau soţia o lăsase. Presupun că dacă bijuteriile au aparţinut, cu adevărat, mamei, ele pot fi folosite acum pentru copil.

— Aşa cred şi eu, doamnă Harmon, dacă sunt aici.

— O, sigur că se află aici, spuse veselă Miss Marple.

— Slavă Domnului că te-ai întors, dragă, zise reverendul Julian Harmon, întâmpinându-şi soţia cu dragoste şi suflând uşurat. Doamna Burt încearcă întotdeauna să-şi dea osteneala, când eşti plecată, dar mi-a făcut pentru la prânz nişte plăcintă cu peşte cu totul deosebită. N-am vrut s-o jignesc şi i-am dat-o lui Tiglath Pileser, dar nici el n-a voit s-o înfulece, aşa că am aruncat-o pe fereastră.

— Tiglath Pileser, zise Bunch, mângâind motanul din casa parohială, care torcea pe genunchii ei, este foarte pretenţios în legătură cu peştele pe care-l mănâncă. Mereu îi spun că s-a boierit!

— Cei cu dintele tău, dragă? Te-a văzut stomatologul?

— Da, spuse Bunch. Nu m-a durut mai deloc şi i-am făcut iar o vizită mătuşii Jane…

— Bătrânica aia scumpă, spuse Julian, sper că nu-i slăbesc puterile.

— Câtuşi de puţin, zâmbi Bunch.

În dimineaţa următoare, Bunch duse un buchet de crizanteme proaspete la biserică. Soarele pătrundea din nou prin fereastra de est şi Bunch rămase în lumina sclipitoare, pe treptele altarului. Spuse foarte încet, în şoaptă: „Totul va fi bine cu fetiţa ta. Eu o să am grijă. Promit”.

Apoi aranjă prin biserică, luă loc în strană şi, pentru câteva clipe, se rugă, după care se întoarse la casa parohială să atace treburile gospodăreşti care se adunaseră în ultimele două zile.

SFÂRŞIT

* Cirus II cel Mare, rege persan (559-530 î.e.n.) din dinastia Ahemenizilor; fondatorul ImP. Persan; a cucerit Media (550 î.e.n.), Lidia (547 î.e.n.) şi Babilonul (539 î.e.n.);

Iudeea, stat constituit în c. 926 î.e.N. Fusese ocupat în 587 î.e.N. De babilonieni.

* Există o oarecare asemănare între pronunţia cuvintelor Julian şi jewels (bijuterii, pietre preţioase, rubine la un ceas).